

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A technikai haladás és a regionális fejlődés

Regionális gazdaságtan
2007/2008. tanév

Dr. Rechnitzer János

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Az innovációk

Joseph A. Schumpeter,
osztrák közgazdász
(1883-1950)

Fő műve:
A gazdasági fejlődés elmélete, 1912

- Új javak, minőségek előállítása
- Új termelési eljárás bevezetése
- Új piac megnyitása
- Új nyersanyagforrások
- Új szervezetek létrehozása

Dr. Rechnitzer János

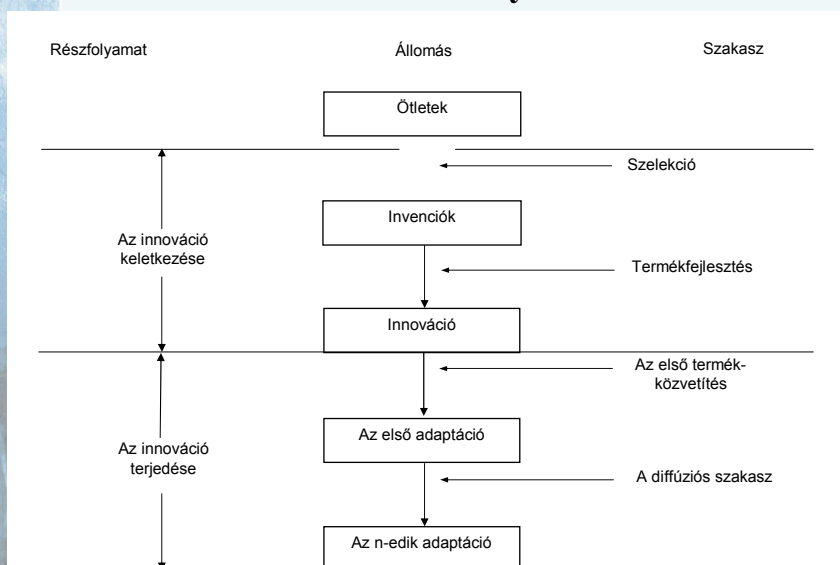
Az innováció típusai

- Gazdasági-szervezeti innováció
- Termékinnováció
- Tevékenységinnováció
- Társadalmi-politikai innováció

Dr. Rechnitzer János

Az innovációs folyamat

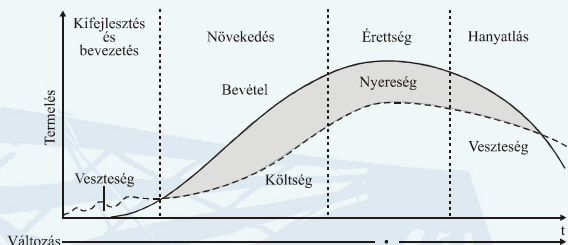

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

A termékéletrajz és a profitciklus szakaszai

TERMELÉS	Humántőke intenzív	→	Tárgyi tőke és munkaintenzív
INNOVÁCIÓK	Termékinnovációk	→	Folyamatinnovációk
BERUHÁZÁSOK	K + F befektetések	→	Szervezet, menedzsment fejlesztés
TERMELÉS MENNYISÉGE	Kis sorozat	→	Tömegtermelés
PIACI HELYZET	Eladók piaca	→	Vevők piaca
NYERESÉG	Veszteség, növekvő nyereség, csökkenő nyereség, veszteség		
OPTIMÁLIS TELEPHELY	Agglomerációs térség	Agglomerációhoz közeli régiók	Periférikus régió, vagy alacsony bér-színvonalú ország
	→ Intraregionális, interregionális és nemzetközi decentralizáció		

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

A vállalatok jellemzői a különféle fejlesztési fázisokban

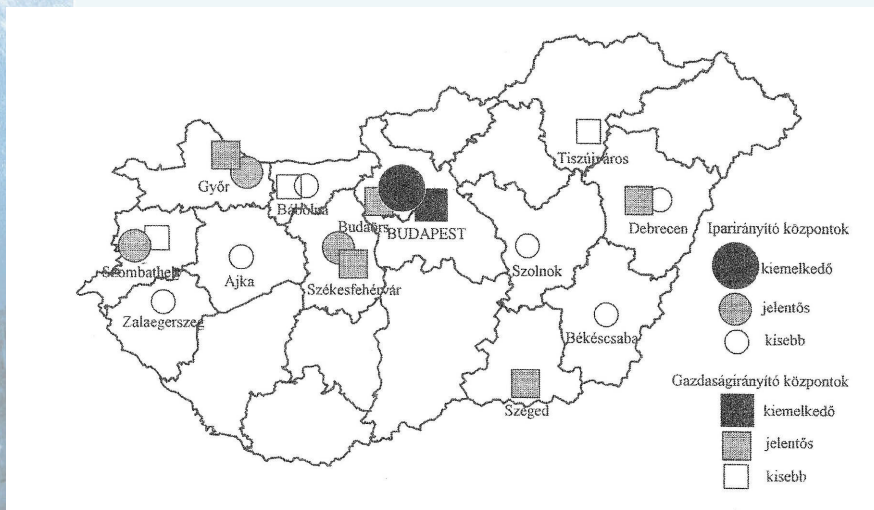
Inputok	Tradicionális ipar			Csúcstechnológiai ipar	
	Fejlesztési fázis	Érettség fázisa	Szabványosítási fázis	Fejlesztési fázis	Érettség fázisa
Tőke	nagy tőkeigény	nagy forgótőke igény	nagy tőkeigény	nagy tőkeigény és kockázat	nagy tőke igény és kockázat
Szakképzettlen munkaerő	kevés számú	közepes	nagyszámú	kisszámú	kisszámú
Fejlesztői és kutató állomány	jelentős	lényeges	kisszámú	nagyszámú	nagyszámú
Irányítók	kevés számú	jelentős	kisszámú	közepes	közepes
Marketing szakemberek	kevés számú	jelentős	kisszámú	közepes	közepes
Externáliák	jelentős	nagyon hasznos	közepes	nagy jelentőségű	nagyon hasznos
Telehelyválasztás	gazdasági centrum	agglomerációs terület	periféria	gazdasági centrum	agglomerációs terület

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

Iparirányító és gazdaságirányító központok

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

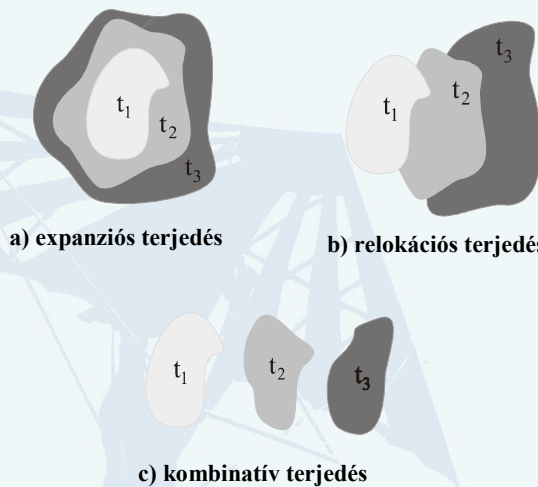
Dr. Rechnitzer János

Az innovációk térbeli terjedése: a térbeli terjedés jellege

Peter Haggett
Emeritus Professor
University of Bristol
(1933-)

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

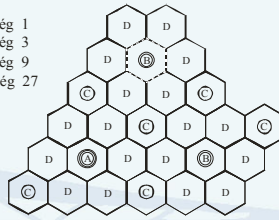
Dr. Rechnitzer János

Az innovációk térbeli terjedése: településhálózat

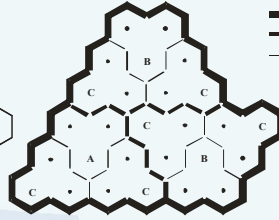

WALTER CHRISTALLER
1893-1969

A - helység 1
B - helység 3
C - helység 9
D - helység 27

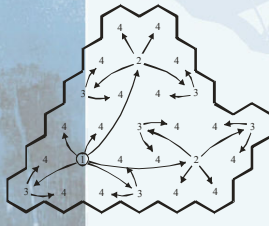

A) A központi helyek rendszere
Christaller után $K = 3$

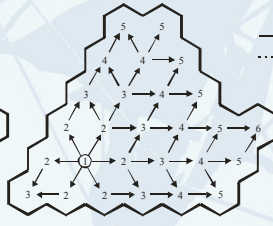

B) Központi helyek
vonzáskörzetei

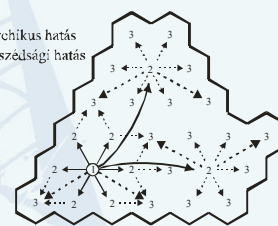
— A - helység
— B - helység
— C - helység

C) Tisztán hierarchikus diffúzió,
A-helységből kiindulva

D) Tisztán szomszédsági
hatásokon alapuló diffúzió,
A-helységből kiindulva

— hierarchikus hatás
- - - szomszédsági hatás

E) A szomszédsági és hierarchikus diffúzió
kombinált folyamata

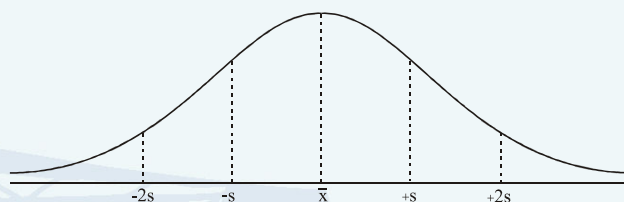
Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

Az alkalmazók és a terjedési szakaszok összekapcsolása

Torsten Hägerstrand
svéd geográfus
(1916-2004)

\bar{x} = az adaptáció középpontja
 s = standard távközök

ALKALMAZÓK KATEGÓRIÁI

1	2	3	4	5
Innovátorok	Korai alkalmazók	Korai többség	Késői többség	Késlekedők
(2,5%)	(13,5%)	(34,0%)	(34,0%)	(16,0%)

TERJEDÉSI SZAKASZOK

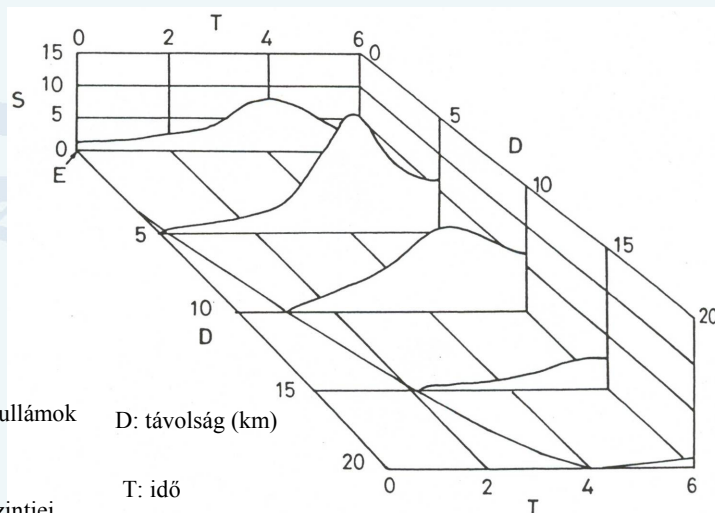
I	II	III	IV
Kezdő fázis	Expanziós fázis	Sűrűsödési fázis	Telítődés fázisa

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

Az innováció terjedésének hullámmozgás modellje

E: a diffúziós hullámok
eredetpontja

S: az innováció
elfogadottsági szintjei

D: távolság (km)

T: idő

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

Az innovációk terjedését gátló tényezők

- *természeti környezet*
- *kulturális, mentális akadályok*
- *politikai akadályok*
- *finanszírozási akadályok*
- *infrastrukturális, vagy fizikai akadályok*
- *emberi, vagy humán akadályok*

Dr. Rechnitzer János

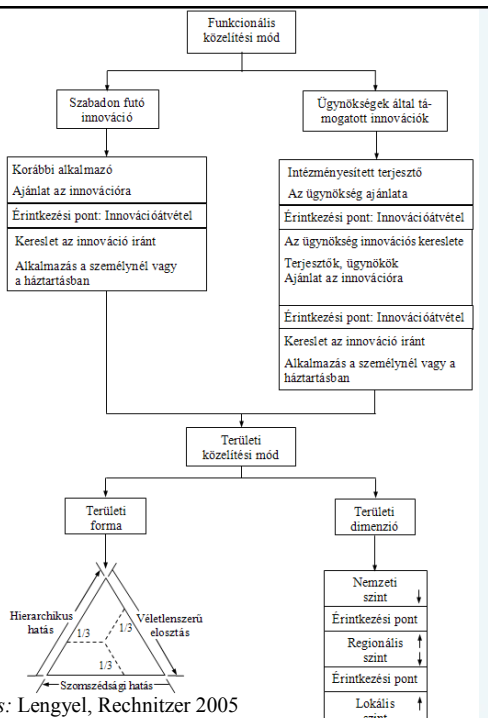

SZÉCHENYI ISTVÁN EC
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNY

Brown piac- és infrastruktúra modellje

Lawrence A. Brown
Professor
Ohio State University

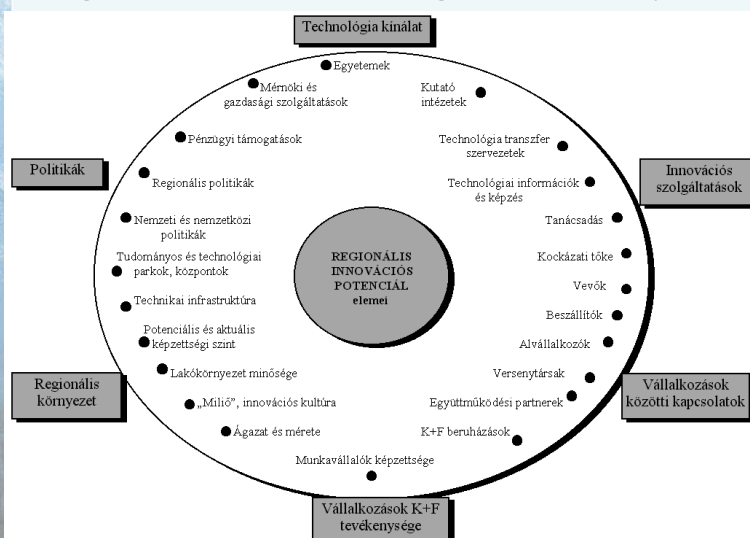

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A regionális innovációt meghatározó tényezők

Forrás: Lengyel, Rechnitzer 2005

Dr. Rechnitzer János

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Rechnitzer János